

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ (ผู้ถูกร้อง) ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ร้อง) กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยื่นเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยื่นเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๐ และกรณีเข้ารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ยื่นเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๑ โดยได้แสดงรายการหนี้สินในบัญชีฯ ที่ยื่นทั้ง ๓ ครั้ง รายการเดียวกันและยอดเงินกู้เท่าเดิม คือ รายการกู้ยืมเงินจากบริษัท เอ เอ เอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด ยอดเงินกู้รวม ๔๕ ล้านบาท ตามสัญญากู้ยืม ๓ ฉบับ คือ สัญญากู้ยืมลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๐ จำนวน ๒๐ ล้านบาท วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๑๕ ล้านบาท และวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๑๐ ล้านบาท ต่อมาระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ สภาผู้แทนราษฎรมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีทั้งคณะ ผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีคนหนึ่งที่ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจด้วย ฝ่ายค้านได้หยิบยกเอาบัญชีฯ ที่ยื่นดังกล่าวมาอภิปรายในประเด็นว่า หนี้สินจำนวน ๔๕ ล้านบาทเป็นเท็จ หลังจากนั้นกลุ่มพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนำข้อมูลจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจทำเป็นหนังสือ ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องแล้ว และซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) พิจารณารายงานแล้วเห็นว่าสัญญากู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้องกับบริษัท เอ เอ เอสฯ จำนวน ๓ สัญญา รวม ๔๕ ล้านบาท ที่ผู้ถูกร้องแสดงในบัญชีฯ ทั้ง ๓ ครั้งนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ได้กู้ยืมเงินจากบริษัท เอ เอ เอสฯ จำนวน ๔๕ ล้านบาท ตามสัญญากู้ยืมทั้ง ๓ ฉบับจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ยังมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๓ ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ๙ เสียง ว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องไว้ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๓ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเป็นหนังสือ และออกนั่งพิจารณาเพื่อฟังคำแถลงของคู่กรณีเมื่อวันที่ ๑๘ - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ฟังคำเบิกความของพยาน เมื่อวันที่ ๗ วันที่ ๒๒ และวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ และให้คู่กรณีแถลงการณ์ด้วยวาจาสรุปปิดคดี เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ โดยคู่กรณีได้ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๓ การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย นำพยานหลักฐานและพยานบุคคลมาเบิกความ มีการซักถามพยานโดยฝ่ายที่อ้างพยาน

การซักค้านพยานโดยคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง และการซักถามพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่มีการซักค้าน ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) มอบหมายให้นายก้านรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ นายสุนทร เบ็ญจนิรัตน์ เลขานุการประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. อีก ๓ คน เป็นผู้แทนในการแถลงการณ์ ตอบข้อซักถาม ซักค้าน และดำเนินการอื่น ๆ ในกระบวนการพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนผู้ถูกร้องแต่งตั้งทนายความ ๗ คน ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญ โดยอ้างพยานบุคคลที่จะมาให้การเบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๔ ปาก ศาลรัฐธรรมนูญเปิดโอกาส ให้พยานฝ่ายผู้ถูกร้องเบิกความได้อย่างเต็มที่ ปรากฏว่าผู้ถูกร้องนำพยานมาเบิกความต่อศาลได้ ๓ ปาก ก็แถลงว่าหมดพยาน

ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อผู้ร่วม ๒ ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ ๑ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า คำวินิจฉัยของผู้ร้องเกิดจากการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของคณะกรรมการผู้ร้อง ซึ่งมีข้อบกพร่อง ๖ ประการ

ประเด็นที่ ๒ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า นายก้านรงค์ฯ เป็นพยานเพียงปากเดียวที่เบิกความต่อศาล มีลักษณะเป็นพยานบอกเล่า รับฟังไม่ได้ รวมทั้ง นายก้านรงค์ฯ ในฐานะเป็นตัวแทนของผู้ร้องไม่นำพยาน มาสืบให้ครบถ้วนตามประเด็นที่กล่าวหา จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามประเด็นที่หนึ่งผู้ร้องเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องจากบุคคลหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานรัฐ ดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ นอกจากนี้ ยังมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ผู้ร้องมอบหมายได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๔) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๔๖ และมาตรา ๒๖๕ การที่ผู้ร้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการพิจารณาสอบสวนในคดีนี้ แม้จะมีกรรมการ ป.ป.ช. รวมอยู่ด้วยเพียง ๒ คน เมื่อผลการสอบสวนของคณะกรรมการผู้ร้องเป็นอย่างไรแล้ว ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว จะนำผลการสอบสวนมาพิจารณาหรือไม่ อย่างไร เป็นอำนาจของผู้ร้อง ที่จะใช้ดุลพินิจวินิจฉัย ซึ่งประเด็นนี้ ผู้ร้องได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้วว่า เหตุผลของคณะกรรมการ ของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รับฟังหรือเชื่อทั้งหมด แต่จะรับฟังเฉพาะในส่วนที่ผู้ร้องลงชื่อเป็นหลักฐานส่งต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นต่อมาที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า นายก้านรงค์ฯ เป็นพยานบอกเล่า คำเบิกความจึงรับฟังไม่ได้นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจเสนอเรื่องให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ โดยมีสำนวนสอบสวนเป็นพยานหลักฐาน ประกอบคำร้อง หลังจากยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ร้องมีหนังสือถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ มอบหมายให้นายก้านรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับพวกอีก ๔ คน เป็นผู้แทน ในการแถลงการณ์ ตอบข้อซักถาม ซักค้าน และดำเนินการอื่น ๆ ในกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นายก้านรงค์ฯ กับพวก จึงอยู่ในฐานะผู้แทน ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ร้องซึ่งเป็นคู่กรณีไม่ใช่พยานของผู้ร้อง คำแถลงของนายก้านรงค์ฯ จึงมิใช่คำให้การพยาน และนายก้านรงค์ฯ มิได้ให้การว่ารู้เห็นเกี่ยวกับ

การกระทำของผู้ร้อง การปฏิบัติหน้าที่ของนายก้านรงค์ฯ จึงไม่ใช่พยานบอกเล่า นอกจากนั้น ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า การสอบสวนของผู้ร้องไม่ชอบ เพราะการสอบสวนพยานมีลักษณะเป็นการกระทำที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้อง และความมีอยู่จริงรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงย่อมมีวิธีการในการดำเนินการตามกรอบที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายให้อำนาจไว้ เมื่อผู้ร้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยจะพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นที่รัฐธรรมนูญกำหนดขอบเขตและให้อำนาจไว้เท่านั้น ส่วนข้อโต้แย้งที่ผู้ถูกร้องยกขึ้นอ้างประกอบว่าผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องคดีนี้ เพราะคดีนี้เป็นคดีปกครอง ซึ่งองค์กรของรัฐใช้อำนาจต่อประชาชน ต้องใช้หลักความชอบด้วยกฎหมายเป็นหลักการสำคัญในการวินิจฉัยว่า การใช้อำนาจของผู้ร้องในการสอบสวน การวินิจฉัย และการยื่นคำร้องต่อศาล ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น เห็นว่าเป็นเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ ผู้ร้องมีอำนาจเสนอเรื่องของผู้ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนี้จึงเป็นคดีรัฐธรรมนูญ อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ดังนั้น ก่อนที่จะวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นดังกล่าว จึงกำหนดประเด็นพิจารณาเป็น ๓ ประเด็น คือ

๑. ผู้ถูกร้องมีหนี้เงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท จริงหรือไม่ ประเด็นที่พิจารณานี้มีข้อพิจารณา เช่น
  - (๑) การกู้ยืมเงินระหว่างผู้ถูกร้องกับนายเกษนันทร์ พลาฤทธิ์
  - (๒) การกู้ยืมเงินระหว่างนายเกษนันทร์ พลาฤทธิ์ กับนายทรงชัย อัจฉริยศิริรัฐชัย จำนวน ๔๓ ล้านบาท
  - (๓) การส่งมอบและรับมอบเงินระหว่างนายเกษนันทร์ฯ กับ ผู้ถูกร้อง จำนวน ๔๕ ล้านบาท
  - (๔) การส่งมอบเงินระหว่างนายเกษนันทร์ฯ กับ นายทรงชัยฯ จำนวน ๓ ล้านบาท เป็นค่า

ดอกเบียเงินกู้ ฯลฯ

๒. ผู้ถูกร้องนำเงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท ไปซื้อหุ้นบริษัท รอยัล ลานนา ทาวเวอร์ จำกัด จริงหรือไม่

๓. มีการโอนหนี้ของผู้ถูกร้อง จำนวน ๔๕ ล้านบาท จากเจ้าหนี้เดิมที่เป็นกรรมการ ๓ คน ไปเป็นของบริษัท เอ เอ เอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด จริงหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพยานเอกสารและพยานบุคคลที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายนำเสนอโดยละเอียดรอบคอบเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายแล้ว ในที่สุดคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่า พยานหลักฐานที่ฝ่ายผู้ถูกร้องนำเสนอทั้ง ๓ ประเด็นดังกล่าวนี้ โดยสรุปแล้วเห็นว่า ไม่มีน้ำหนัก ไม่น่าเชื่อถือ และรับฟังไม่ได้ โดยเฉพาะเชื่อไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องมีหนี้สินเงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท จริง เชื่อไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องนำเงินกู้ จำนวน ๔๕ ล้านบาท ไปซื้อหุ้น

บริษัท รอยัล ลานนา ทาวเวอร์ จำกัด จริง และเชื่อไม่ได้ว่ามีการโอนหนี้ของผู้ถูกร้อง จำนวน ๔๕ ล้านบาท จากเจ้าหนี้เดิมที่เป็นกรรมการ ๓ คน ไปเป็นของบริษัท เอ เอ เอส ออโต้ เซอร์วิส จำกัด จริง

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (องค์คณะตุลาการ จำนวน ๑๑ คน) ชี้ขาดว่า พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วย ข้อความอันเป็นเท็จ

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เฉลิมวณิช นายมงคล สระแก้ว นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ อีร์พงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอรุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๖๒ ก วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔